

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОЛІТИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Сучасна політична культура українців характеризується відсутністю знань про власні права та їх дотриманням, також відсутній інтерес до участі у розв'язанні суспільних проблем. Через це не відбувається формування відповідальної влади, люди перестають відстоювати власні права, а політичні партії не залучають молодь у громадське життя.

Отже, *метою* мого наукового дослідження є аналіз актуальних проблем політичної освіти в Україні

Політична освіта – це освіченість громадян у своїх правах, пошуки шляхів розв'язання проблем суспільного життя, знання про політичну систему й інститути публічного урядування.

В загальному політична освіта має формувати політичні уявлення громадян, відповідний досвід політичної активності і вкорінювати систему політичних ставлень особистості.

Досвід політичної активності здобувається шляхом засвоєння норм та опанування способів соціальної взаємодії, набуття вмінь захищати власні інтереси, протистояти тиску й маніпуляціям, розмірковувати з приводу власних мотивів, очікувань та можливих дій.

Політичні знання і культура на сьогодні є неминучими для кожної людини так як кожного дня вона взаємодіє з державою та іншими людьми. Без цих знань людина легко перетворюється на об'єкт маніпулювання зі сторони більш обізнаних у політичному відношенні сил.

На сьогодні перед нашою державою стоять складні та важливі завдання оптимізації просвітницької діяльності серед громадян. Їх вирішення необхідне усьому суспільству, адже це захистить їх від деспотизму і тиранії, від антигуманних форм державної та громадської організації.

Демократичний лад не може утвердитись і бути ефективним без відповідної політичної культури населення. Демократія передбачає перетворення людини на джерело влади, вершителя долі своєї країни і міжнародної політики. В умовах демократичної держави далеко не кожен індивід впливає на прийняття політичних рішень, однак від свідомого вибору й активності більшості людей залежить задоволення інтересів різних груп населення, та компетентність і відповідальність правлячих еліт.

Здатність громадян до прийняття раціональних рішень, участі в політиці не отримується при народженні, але набувається з досвідом. На сьогодні у всіх індустріально розвинутих країнах існують спеціальні інститути політичної освіти, що допомагають набувати цей досвід. Практичне здійснення політичної діяльності в Україні виходить за межі національно-державних кордонів. Тим самим зміцнюється суб'єктивна, індивідуально-мотиваційна основа західноєвропейської інтеграції.

Демократична політична освіта базується на визнанні основних гуманістичних цінностей і, насамперед, волі й гідності кожної особистості, її природних невід'ємних прав. Вона допомагає громадянину правильно оцінити відповідний суспільний лад, усвідомити свої місце і роль у державі, права й обов'язки. Головна її мета — навчити людину адекватно орієнтуватися в складному і суперечливому сучасному світі, представляти і захищати свої інтереси, поважаючи інтереси і права інших людей. Вона спрямована також на формування в громадян поваги до демократичного порядку й забезпечує його державними і суспільними інститутами, тому що без твердого політичного порядку воля окремої особистості не може бути реальною.

Негативний вплив на громадянське виховання та орієнтації молоді на сьогодні мають факти грабіжницького ставлення частини політичної і економічної еліти до іншої частини суспільства. Але незважаючи на це серед молоді є досить популярними такі поняття, як патріотизм, чітка громадянська позиція.

Умови, що складаються останнім часом робить громадянську освіту визначальним напрямком зміцнення демократії. Завданням цілого суспільства стає надання кожному

необхідних знань у питаннях демократичного громадянства, адже демократія будується на залученні громадян до суспільного життя.

Сучасне розуміння демократії потребує певного рівня компетентності не лише громадян, а і політиків, громадських діячів. Розвиток політичної освіти є важливим завданням, що постає перед сучасними країнами цілого світу.

Перед політиками постає головна мета – заохотити і навчити людей виявляти проблеми громадського життя, обговорювати шляхи їх розв'язання і разом їх усувати. Часто буває так, що, коли мова заходить про політичну освіту і політичну активність, то мають на увазі перш за все цілі перемоги на виборах, досягнення впливовості у суспільстві чи в політичній партії. Через це і політичну освіту часто розуміють як ще одну можливість забезпечити успіх у кар'єрі лідера, здобути переваги у політичних змаганнях.

Для посттоталітарної держави є важлива підтримка громадянами дій, спрямованих на здійснення переходу до демократії. Одна з можливостей досягнення такої підтримки – збалансована й різнобічна політична освіта, у здійсненні якої братимуть участь різноманітні учасники

Специфіка політичної освіти в Україні полягає в тому, що вона має бути спрямована не лише на відтворення демократичних цінностей в суспільстві, а й на формування нової системи громадських цінностей. За політичної модернізації доводиться культивувати демократичні цінності, поширювати відповідні процедури, нові правила життя й стилі поведінки в умовах недемократичної дійсності. Коли в суспільному житті бракує демократизму, політична освіта сама здатна стати чинником розповсюдження демократії.

Проблему загострює те, що в Україні має місце брак або невизначеність суспільного замовлення на політичну освіту. Часто ідеал демократичного громадянина ототожнюють лише з патріотизмом, а політичну освіту обмежують патріотичним вихованням, яке визначають виключно на засадах мілітаризму й войовничості. Аби політична освіта відповідала соціальним вимогам, у демократичному й перехідному суспільствах, вона має бути систематичною й фаховою, спиратися на наукову розробку принципів питань, на коректне визначення її змісту, виходячи з ідеального образу її мети та реального стану й проблем політичної культури громадян.

Серед проблем, що існують у розвитку політичної освіти в Україні й потребують якнайшвидшого розв'язання, – визначення її змісту, застосування відповідних йому методів викладання, розробка навчальних програм та посібників, використання інформаційних технологій у процесі навчання, підвищення кваліфікації викладачів.

Аби справити реальний вплив на розвиток і зміцнення демократії, належить робити ставку не на того чи іншого політика, а на цілий народ, на вдосконалення політичної культури й громадянської освіченості населення, на культивування цінностей відкритого суспільства. Таким чином, політична освіта, будучи однією з підойм розвитку громадянського суспільства, надаючи людям елементарну громадянську компетентність, озброюючи їх вміннями, необхідними для життя в демократичному суспільстві, здатна забезпечити істотну протидію політичній дестабілізації, конфронтації й загрозам національній безпеці.

Література

2. Гнасевич Н. В. *Українська національна ідея: генеза та сучасний зміст* / Н. В. Гнасевич // *Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації: моногр.* / авт. колектив: О. М. Рудакевич – Тернопіль: ТНЕУ, 2015. – 256с.
3. Гончарук, Т. В. *Філософія сучасного українця у форматі інноваційного суспільства* / Т. В. Гончарук // *Наукові записки. Сер. Філософія.* – Острог : Національний університет «Острозька академія», 2011. – Вип. 9.
4. Гурик, М. І. *Декомунізація як шлях побудови україноцентристської моделі історичної пам'яті* / М. І. Гурик // *Актуальні проблеми філософії та соціології.* – 2016. – Вип. 11. – С. 26-29.

5. Жадан І. В. Психолого-педагогічні проблеми політичної освіти молод / І. В. Жадан // Наукові записки НаУКМА. — Т. 18.— Політичні науки. — К.: Тандем, 2010. — С 91—95.
6. Жадан І., Кисельов С., Кисельова О., Рябов С. Політична культура і проблеми громадянської освіти в Україні. Методичний посібник / Жадан І. — К.: Тандем, 2004. — 80 с.
7. Рудакевич О. М. Публічна політика в контексті українських реалій / О. М. Рудакевич // Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. — 2016. — Вип. 3–4 (83–84) — С. 255–266.
8. Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації: монографія / Гончарук Т. В., Гнасевиц Н. В., Гурик М. І., Рудакевич О. М., Томахів В. Я., Чигур Р. Ю., Шумка М. Л.; кер. авт. кол. О. М. Рудакевич. — Тернопіль : ТНЕУ, 2015. — 255 с.
9. Томахів В.Я. Політологія. Навчальний посібник, 2-ге вид., доп / В.Я. Томахів. — Тернопіль: ТНЕУ, 2017. — 183 с. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/2364502/>
10. Томахів В. Трансформація політичного режиму в незалежній Україні: загальні тенденції, особливості дефініцій / В. Томахів // Українська наука : минуле, сучасне, майбутнє. — Тернопіль : ТНЕУ, 2014. — Вип. 19, ч. 1. — С.336-342.